

ab religiosa modestia, et sanctimonia, quam ut semel amplexatus est, nihil interrupte ad mortem praesetulit. Et haec de Francisco Perezio, quem eo digniorem memoria judicabit posteritas, quo simplicius eximia ejus facta, et exempla narraverimus.

AUGUSTINUS MARQUEZIUS.

Sexto decimo Kalendas Novembres, anno currentis saeculi quarto decimo, ad Castra Caecilia, hodie *Cazeres*, Bethuriae urbem, Augustinus Antonius Marquezius natus est. Quo ille sanguine, quibus fuerit Parentibus; dives ne ipsis arriserit, an tristis fuerit fortuna; penitus ignoramus. Nec enim fuisse ullum scimus, apud quem ille Genitores, aut patriam aliquando meminerit: nec ab eis unquam accepit litteras, nec ad ipsos dedit novus hic Abraham divino monitu exire jussus de domo, et cognatione sua. Qui tamen testes vidimus tum ejus agendi rationem, tum etiam naturalem quandam animi sui magnitudinem; nihil profecto dubitamus, honestis illum Parentibus genitum, qui christiane, atque ingenue filium instituerunt; cum praesertim, si fuisset aliter, ab ipsius ore sciremus; cum nullam se se contemnendi non arriperet occasionem. Unum liquido constat, quod morti propinquus ipse familiari cuidam aperuit: se nimirum, cum Placentiae latina rudimenta edisceret, atque ob austeram, silentioque ac sacris meditationibus obstrictam Carthusianorum vitam, ad eorundem amplectendum Institutum propenderet; literis ab Superiore postulavisse, ut ad Tirones adscriberetur. Id ejus Pater odoratus, nihil unquam

quam locutus filio, responsa intercipiebat. Donec tandem Augustinus cum Patris diligentiam praeoccupasset, atque ex Superioris epistola procrastinandum sibi intellexisset; qui mundi illecebris confestim renuntiare decreverat, ad Societatem Jesu se convertit. Nec minus aegre tulit hoc Pater, qui ex filii juventute fortasse praesagiebat, futurum virum virtutibus eminentem. Sive tamen annuerit ille, sive duntaxat permiserit; septimo Idus Aprilis, anno hujus saeculi quinto, et trigesimo, Societatis tironibus annumeratus est Matrili Augustinus; ipsius petitione destinatus, qui ad Americanos excolendos transduceretur. Paucos Matrili commoratus menses, in Mnestei portum, hodie Sanctae Mariae Fanum, contendit, longinquum iter aggressurus. Ibi gentium Americanae Jesuitarum Provinciae per amplam suis sumptibus domum construi curaverant, in qua Socii Europaei, ad ipsas transmittendi, navigationis opportunitatem expectarent. In hoc igitur diversorio, quod post annos quatuor et triginta sepulchrum Augustino futurum destinarat Deus, ea menses aliquot innocentia, et animi fervore vixit; ut postea morti jam proximus in lacrimas ubertim erumperet, secum ipso se conferens, aetate maturum cum juvene, tunc Sacerdotem cum ibi olim tirone. Demum sub initium Decembris, Joanne Guendulaino, et Andrea Garcia Mexicanae Provinciae rerum Procuratoribus, e portu Gaditano solvit ad Novam Hispaniam. Ac tres totos menses permolesto
iti-

itineri cum dedissent, quo temporis momento jacere parabant anchoras, in scopulum navis incidit: ut ad propinquam Sancti Joannis de Vlva transituris arcem, continuo cymbulae mitterentur; quae tamen navigio adhaerescere cum non possent, ad ipsas unus post alium transierunt, everso malo equitantes.

Hisce laboribus, tanquam suarum defatigationum exordio, Mexicanum regnum Augustinus ingressus est, et quinto demum Kalendas Majas in Tepotzotlanense tirocinium pervenit. In ea virtutum officina, ubi Mexicani Jesuitae ad pietatem informabantur, sanctimoniae viam percurrit Augustinus, matutinae instar lucis usque ad diem perfectum increscentis: quam nimirum viri constanter probi Sacrae litterae describunt imaginem. Probatus in pietate ad biennium, atque humaniores litteras paucis ibidem mensibus edoctus, in Angelopolitanum Divi Ildephonsi Collegium mittitur, philosophiae navaturus operam; ubi nihil remittens de concepto animi fervore, sudores litterarios cum religiosa pietate probavit optime convenire. Id jam temporis ut secum ipse crudelis erat, ac propemodum iniquus; ita cum Sociis, et externis comis, et urbanus; erga Numen mire fervidus. A conscientiae Moderatore, pro vexando suo corpore, amplissimum consensum extorserat: ut jam tunc mirabili quidem, nec tamen imitanda videretur severitate, tum ob assiduum flagellorum usum, tum ob alias macerationes, quae minori strepitu carnem afflictant. Modestia oculorum

praecipuus ad sui amorem, et admirationem trahebat externos juvenes, qui scholae secum intererant. Silentium et amabat natura, et custodiebat ex Societatis praescripto; quin tamen fastidium sui generaret: nec enim superciliosus respondere negabat interrogatus. Tempus inani- bus colloquiis terere maxime fugitabat, et quid- quid otii a philosophiae studio supererat, avi- dus dabat divinarum rerum lectioni: quo qui- dem in genere tantum profecit, ut grata sua- vitate, ac facundia de caelestibus ad Socios colloqueretur, cum ad constitutas horas animos relaxarent. Haec tamen, si quis ultro ad ipsum veniret: caetera enim, dum insontibus id aeta- tis jocis aequales vacabant, ille sacro intentus libro inambulabat solitarius. Et quo mentis co- natu legeret, et quam christianam philosophiam edisceret, omnino patuit, cum ex datis Evan- gelii verbis, quod moris ibi erat, intra sesqui- horam ad domesticos orare jussus est. Profecto cum notum esset omnibus, ut illum ingenio excellere, ita et indefesso studio ejusmodi re- bus intendisse; nemo erat ullus, qui ad rem accommodata doctrina, et copiosis ab exercita- tione verbis oraturum non crederet. Attamen ille jam ab exordio in eas effusus est ineptias, ut tum omnes pene sine arbitrio in risum erum- perent, tum qui praeerat Magister, illum e sug- gestu descendere imperaret. Confestim obediit vultu ad laetitiam composito; et eo exultans intrinsecus, quod se ab Sociis habitum iri con- temptu existimaret. Longe tamen aliter: nul- lum

lum enim fugit, sponte illum effutisse, nec for- tuitas duntaxat se parvificandi occasiones ex animo arripere, verum et ipsas ultro quaerere. Ita etiam quoties a Magistro in thesim quamli- bet dicere juberetur, accedebat continuo, haud dubie interdum praenoscingens, irridendum se se; cum thesi ex tempore propositae nec a primo limine studuisset. Quod si quis amica familiari- tate moneret, praestare potius, si fateretur aperte, nihil admodum se scire de propugnanda thesi, quam puerorum petulantiae ridendum semet prae- bere: *At ego*, mansuetus respondebat, *non in- terrogor, num studuerim? sed omnino jubeor in propugnantem dicere: praecipienti obtempe- ro, pro ingenii mei tenuitate, ac materiae no- vitate, parum feliciter.* Huic enimvero se se contemnendi desiderio, Societatis honorem ante- habuit, cum bis ad publicas defendendas the- ses destinaretur; in quibus quidem ut probarunt illum Magistri, et adstantes plausibus extule- runt, ita laudarunt maxime religiosam ejus mo- destiam, et sapiendi sobrietatem. Id etiam tem- poris palam fecit insitam illam a natura magni- ficentiam, qua toto postmodum vitae tempore, quoties de cultu Dei ageretur, grandia semper, et opulento viro digna cogitavit. Vota diu fo- verat, imaginem Mariae Virginis, cui titulum a Lumine pietas fecit, in domus ambulacro ve- nerationi publicae collocandi. Sed unde pecu- nias erogaret, prorsus non erat homini, qui et paupertatis observantissimus, nihil ex aere pro- prio habebat; et ibi gentium externus, nec no- tus

tus adhuc indigenis, ex alieno prudenter sperare non poterat. Atqui coccolato divendito, quod Sociis omnibus de more in menses singulos tribuebatur; parvo illo pretio fidenter opus aggreditur. Neque temere speravisse probavit eventus: quippe brevi, quo loco optaverat, magnificam locavit imaginem, inaurato margine, pervenustoque ornatam tabernaculo, uncialibus argenteis amplius ducentis aestimatam. Sane in arcanis fuit, quis pro tot expensis necessaria suppeditaverit: quod pluries in Augustino postea mirabamur; quem, probe noverant omnes, in cubiculi recessu conclusum, nunquam hominum commercia quaeritasse. Facilis tamen conjectura, thesaurum ipsi fuisse in fiducia, et precibus, quibus sibi Numen propitiabat. Id liquido constitit: quo tempore construebatur imago, cum dies venisset solvendis opificibus in hebdomade constitutus, nec ipse haberet, unde solveret; illis ad cubiculi fores relictis, in sacellum se contulit, poenitentia fere ductus, quod fortasse imprudens operi se accinxerat. Ibi ante Jesum, et Mariam suas effudit angustias, atque oravit enixe, ut necessitati consulerent. Nec incassum preces; nam cum inde egredere-tur eo animo, ut procrastinationem a creditoribus exoraret; ecce ad ipsius sacelli fores hominem sibi non notum, qui nummos aliquot largitus: *Haec, inquit, pecunia sit pro tuis opificibus, quibus hodie satisfaciendis fortasse tibi non est.* Et erat omnino, quam praesens necessitas exigebat. Obstupuit ille ad inopinatam

lar-

largitatem; ac jam tunc animo decrevit, cum de sumptibus in Dei honorem ageretur, nihil territandum ab inopia pecuniae; quam domus Dei purgamenta lepide appellare consuevit.

Post philosophiae curriculum non sine honore confectum, Mexicum ab Superiore vocatur, prima latinitatis elementa pueros externos edocturus. Id munus cum iniret, diu, multumque secum ipse perpendit, quanti sit in mortali-um Republica, qualis educatio pueritiae contingat. In litterarium profectum, et discipulo-rum animi bonum collineans, nihil non tenta-vit, ut duplicem hunc fructum ex illo agro colligeret: juvabat potissimum exemplo, mode-stus, nec severus; humanus, nec familiaris; assiduus ad Numinis, ac Matris Virginis amo-rem hortator, nec tamen fastidiosus. Is demum fuit in eo suorum munerum initio, qualem ipse, postrema correptus aegritudine, describebat se se, cum Socio colloquens, apud quem solebat conscientiae arcana deponere: *Ubi ubi, ajebat, Superiorum imperio missus sum, provinciam quamlibet aggressurus, toto semper adlaboravi conatu, nihil sudori parcens, nihil ad difficultates exterritus, quominus ad Dei gloriam in suscepto negotio procurandam intenderem.* Haec agebat, cum et saevis macerationibus, et immodico labore vexatus, in morbum tandem incidit, quem gravi periculo non carere, continuo visum est: quippe lenta febris, nimia virium debilitas, corporis extrema macies, non dubia erant pthisis indicia; nec ab iis unquam reliquo vitae tempore

L 3.

per-

perfecte convaluit. Et hanc increscentis morbi occasionem in semetipsum convertit, in posterum sibi praefiniens illum admirandae frugalitatis tenorem, qui pene fidem exsuperaret, nisi in tam recenti memoria tot adhuc incorrupti testes existerent. Scutellam juris, nullo cibo alio, nullo etiam potu superaddito, pro totius diei alimento sumebat; quae sibi reliqua in triclinio apponebantur, discipulis pauperibus, praemisso Superiorum consensu, distribuebat: in qua quidem victus temperantia, materiem immutans interdum, ad mortem usque duravit. In praesentia tamen eo languoris devenerat, ut quadam die, cum ad scholam descenderet, crudeli supra modum vexatus inedia, viribusque penitus destitutus, in scala consederit: extemplo accurrere Socii, quos vultu exceptit sane pallido, et intermortuo; subridenti nihilominus, ac tranquillo; et semetipsum vilem animum appellans, festive jocabatur. Et hic tandem removendum a Magisterio Superiores judicarunt, et Medicorum potestati tradendum. Desperabant hi de curatione; nihilo tamen secius, ut palam dicat, imperant, si quas deliciores epulas, aut cupedias appeteret. Aeger in obedientiae laude praecipuus, aperire non distulit lactis desiderium; cui lubentes illi annuunt: et cum, lactis usu diutine protracto, in meliorem venissent spem, in suburbanum missus est. Discedenti Superior praecepit, ut in iis, quae ad salutem recuperandam attinerent, dicto audiens esset Socio Adjutori, qui rem ibi familiarem administrabat. Et

sedula hujus charitas, et assidua lactis potatio, et cibi ad naturam accomodati, paulo recrearunt ejus valetudinem; ac tandem post autumni ferias, etsi nondum pristinae sanitati omnino restitutus, Theologiae potuit curriculum aggredi. Hanc avidè suscepit addiscendam, ea sane cogitatione, quod in sacrae scientiae studio informari debebat, futurus aliquando Verbi Dei administer. Praecavens tamen, ne scientiae gloria inflaretur, et dum Theologus effici vellet, de animi fervore remitteret; priscas suas macerationes, quanquam non eodem gradu immoderatas, paulatim resumpsit. Moderatior pariter morbus recruduit; quem fortasse potuisset plane superare, si nondum confirmatae valetudini paululum indulisset. At ille veritus, ne infirmitatis nomine assuesceret indulgentiae, in quam, dicebat, tanquam in scopulum impingentes quamplurimi, fracta fervoris navi, naufragium passi sunt; ab omni eo, quod palato gratum esset, a lacte similiter, quod sibi salubre expertus fuerat, abstinerebat. In hocce Collegio, ut olim Angelopoli unam, binas depingi curavit Mariae Virginis de Lumine tabulas, cultui publico pariter apponendas; eodem omnium renascente stupore, unde posset expensis satisfacere. Ita pietati, ac litteris peraeque intentus, tres totos annos in Theologia posuerat; cum ad Sacerdotis dignitatem evectus, primam Divino Numini hostiam religione plenus immolavit. Pro quarto Theologiae anno moris erat, pensato ad trutinam litterario novorum Sacerdotum merito,

quatuor ex illis renuntiari, quorum duo Mexici, totidem Angelopoli, matutinas Theologiae, vespertinas Juris Canonici Theses publicas propugnarent. Datus hic honor Augustino, qui certe inter primos eminuerat; sed qui pro semet crudeliter macerando, nihili aestimabat suam corporis debilitatem, hanc ipsam centum coloribus objecit, ut honorem refugeret. Nulli non patuit christianae demissionis industria; concessa tamen haec homini victoria, qui Deo, et Societati famulari praeoptabat, non in excellentia, et splendore; sed in illis muneribus, quae plus oneris haberent, quam plausus excitarent.

Id generis fuit tirocinii Ministerium, quod, annum Theologiae quartum cum exegisset, suscipere jussus est. Prae gaudio exultavit, opportunam ratus sibi dari occasionem, ut unum Deum in solitudine cogitaret, atque in comparandam perfectionem religiosam incumberet. Probabantur ibi Societatis Candidati arctissimae disciplinae legibus: nullae inter illos auditae querimoniae, nullae perperam natae suspiciones: vigeat mutuus amor, incredibilis oculorum, ac linguae custodia, gravis honestas, mira simplicitas, vix interrupta caelestium rerum meditatio, salutare corporis odium, eximia erga Superiores veneratio. Sed quanquam severae disciplinae legibus assueti, mirabantur nihilominus tirones Augustinum, qui fervore, ac modestia primus erat in religiosa temporis distributione. Diluculo quotidie ad horam, ad semi-

ho-

horam vespere genibus semper nixis ante sacellum Divinae commentationi vacabat. Eodem et loco, et corporis positione, mane, et vespere ad horae quadrantem in sua dicta, et facta diligenter inquirebat. Bis in anno meditationibus Divinis per totos octo dies excolebantur tirones, divisi tamen in duos ordines; ut dum alteri caelestibus vacarent, intenderent alteri domesticis ministeriis. Et primum, et secundum ordinem sequebatur Augustinus ad charam cum Deo solitudinem; ac proinde quater singulis annis ad sacras hujusmodi exercitationes recedebat. Bifariam dispertiebat suas epulas, in jentaculum, et prandium: pro jentaculo, in genua procumbens, quod moris erat tironibus, paululum coccolati sorbebat; pro prandio erant sive modica legumina, sive immissa juri panis frustula; sive vilius aliquid sibi pararet ex eorum reliquiis, qui primi pranderant; sive ex putido angulo (certe horret natura vel ad memoriam) in quo culinae sordes, et analecta coacervabantur, manducandum quidquam extraheret. Et loquimur de diebus, quibus reficiebat se se: nam plurimorum sollemnium vigiliis omnino impastus videbatur traucere. In cubiculo semper aut stans, aut genu flexus reperiebatur. In visitandis aegrotis interdiu, noctuque assiduus erat, nec tamen unquam assidere visus est. Apud ipsos caelestia colloquia movere, mercedem aeternam, et Jesum patientem recordari, languentes fovere, matulas purgare, in deliciis habuit. Et hoc postremum ministerium

rium cum valentibus etiam, quo tempore extra cubiculum essent, exercebat. Precatus fuerat tironem quemdam, ut lynceis oculis facta ipsius, et dicta contemplaretur; ac siquam vel levissimam noxam animadverteret, sine cunctatione moneret. Sed unum duntaxat ille, ut caeteri omnes, in Ministro animadvertebat; quod pene ad suimet excidium a prandio, et somno abstineret. Sane mirabantur, quo pacto vitam ageret homo, qui ad prodigii terminos inediam protrahebat; et quem vix somno refici, non levi credebant suspitione. Hanc ratam habuere, cum, quid sibi accidisset, a tirone quodam intellexerunt: hic enim, caeteris somno datis, cum pro suo munere domus claves Ministro deferret, invenit illum ad cubuli fenestram, placidissimo stupore aspicientem in coelum: ad verba tamen deferentis claves quasi expergefactus vultum convertit, atque ingenti emisso suspirio: *Quanta est, ait, coelum pulchritudine! Relinque in suo loco claves.* Post septem ipsas horas cum de more idem ad Ministrum accederet, atque immotum in eodem conspicaretur loco, elata voce claves repetit. Ille cum de clavibus audiisset: *Tibi jam dixeram, in suo loco deponendas.* Et alter: *Id enimvero, priusquam cubitum irem; nunc tamen tota nox transiit, et hora est claves resumendi.* Nihil tiro dubitavit, illum ad totam noctem a sensibus fuisse abalienatum in coeli venustate, atque ejus, qui coelum creavit, potentia contemplanda.

Ad plures voluisset annos in ea domo com-
mo-

morari, diuturnius informandus virtutibus, quas ad procurandam subinde salutem animorum necessarias judicabat; cum Philosophiae Magister ad Angelopolitanos renuntiatur. Exhorruit ad honorem, quem unus ipse immeritum, atque inopinatum credidit; idque aiebat, eatenus a Deo permissum, quo puniretur fortasse, quandoquidem tribus jam annis in illa versatus sanctitatis officina, sanctus non evaserat. Continuo coelum appellavit, obtestans suppliciter, se ab illo munere, quo nullum posset contingere gravius, exonerari. Litteris inde ad Provinciae Praesidem missis, deprecabatur enixe, ne se, nihili hominem, ac prorsus inhabilem, tanto veller objici periculo: non se natam ad calcandam honorum semitam, sed a Deo vocatum ad obscuriora ministeria, in quibus, utcunque mediocri ingenio, posset animos coelo lucrari: postremo aperte negabat, se vel in praesentia posse ob virium extenuationem, vel sperare futurum, ut aliquando in meliorem valetudinem deveniens, Magisterii rationibus, ac Societatis honori valeret satisfacere. Nihil ad haec motus Provinciae Moderator, omnino scripsit obtemperandum; et ille in obedientiae obsequium Angelopolim contendit. Ibi loci ad divinarum meditationum hebdomadem ante omnia confugit, in quibus negotium serio cogitans, obnitendam sibi denuo credidit pro Magisterii liberatione. Ac venit in mentem rem totam commendare Joanni Antonio Oviedo, clarissimo Mexicanæ Provinciae ornamento, quam bis rexerat in su-
pre-

premo Magistratu ; qui primae auctoritatis apud Socios , senio jam confectus Sodalitati praeerat Mariae sine labe conceptae . Ovidius cum petitioni refragantem omnino Provinciae Praesidem invenisset , id tamen obtinuit , ut , quoniam Augustinus temporis angustias causabatur , ne posset latinam illam orationem conficere , quae curriculo philosophico dabat initium ; Socius alter ipsam elaboraret , ac novi Magistri nomine publice pronuntiaret . Profecto tam absurdum consilium , quod magni erat dedecoris Augustino , nec ab sene , alias prudentissimo , venire poterat , nec ab supremo Provinciae Moderatore executioni mandari ; nisi christianam Magistri demissionem tam arduo periculo tentare voluisset Deus . Nihil obmurmurans ille obtemperavit , et ad constitutam orationi diem nihil renuebat inter audientes publice comparere ; Collegii tamen Rector cum descendentem conspiceret in theatrum litterarium , sapienter iussit in cubiculum remeare . Utique apparebat per eos dies ad serenum vultum compositus ; morti tamen proximus aperuit ipse familiari cuidam , quam horride in silentii tenebris fuerit vexatus , diu , noctuque volvens cogitatione , magno se inustum dedecore , Magisterium inire ; quandoquidem fama vulgandum , latinam oratiunculam conficere non potuisse , aut saltem ab alio confectam memoriae committere : quod certe a Provincia condita non auditum . Verum res contigit longe aliter : nam et mirabili animi submissione confestim in se vertit omnium oculos ;
et

et brevi singularis etiam ingenii famam , quam nunquam curaverat , comparavit . Ut erat indole maxime verax , temperare sibi non potuit , quin ea discipulis dictaret , quae veritati propiora crediderat : et erat interdum in excogitando ita digrediens a communi omnium iudicio ; ut admirabilia dicere , nec tamen fore , ut ea posset defendere , videretur . Sed ubi ad theses publice propugnandas ventum esset , semper tribuebantur plausus propugnanti , qui ut rei novitate ad acuenda ingenia invitaverat , ita mire alacer se se ab argumentationibus expediebat . Id tamen intelligere nemo poterat : cui nam ille auctori studeret ? undeque sive novas doctrinas , sive novam veteres proponendi rationem eliceret ? Cum liquido constaret , nullum esse Augustino librum , nisi quos invenisset in decessoris cubiculo ; qui propterea prae omnium erant manibus . Ad haec , ut religiosae paupertatis erat studiosus in primis , totam suam philosophiam in epistolarum inscriptionibus , ac marginibus , aliisque id generis minutis foliis exaravit ; ut aegre intelligeret auctor ipse , quod nuper dictaverat . Quascunque potuit , occasiones captavit , Mariae Virginum Reginae laudes in suis thesibus inserendi : quarum unam cum publice defenderet , magnoque argumentationis pondere ab impugnante quateretur ; eo jam res devenerat , ut ab erudito consessu de palinodia Magistri timeretur . Attamen insurrexit iste , ac tam mirifica doctrina , tanto vultus ardore , tam pia verborum gravitate , sacrum Codicem , Ec-
cle-

clesiae Doctores, rationis momenta in sui defensionem attulit; ut et mirarentur audientes, et idem ille, qui objecerat, in laudes vergeret propugnantis; quem scilicet, praeter clarum ingenium, Marianus amor illuminabat. Huic sane Virgini accepta ille referebat lumina, quibus tam feliciter suo muneri satisfacere dabatur: ab eadem impetraverat, ut in feriatis duntaxat diebus veniret febris accessio, qua vexabatur frequenter; ne videlicet scholae omitteret interesse. Venustissimam ejusdem imaginem in ipso ludo litterario collocavit pro discipulorum excitanda pietate: aram etiam in templo construi jussit, affabre elaboratam, auro, et cyano segmentatam, quae uncialibus argenteis plusquam duo millia sane constitit; quod autem impensarum est, nemo dubitavit ex Divinae Providentiae thesauris eductas, quos precibus, ac fiducia reserare facile ipsi negotium demonstravimus. Idque in causa, cur nullus unquam ejus auxilium incassum imploraverit, cur etiam plures ipsum convenirent opis petendae gratia; quantumvis palam esset omnibus, nec obolum quidem, neque vero aquam tergendis manibus in ejus cubiculo reperiri; hominemque illum esse, cui rarior in urbe tota cum hominibus consuetudo. Nunquam animi causa, vel urbe, vel etiam domo pedem efferebat: quippe una illi voluptas, cum ab studio remitteret, lychnos eos pensiles, qui ante Marianas imagines in ambulacro ardebant, expolire, atque accendere; infirmos domi visitare, solari, et quidquid
opus

opus esset, ministrare. In autumni feriis, quo tempore Magistri, et quicumque litterario cursui per annum vacaverant, in suburbanum secedebant; Sociorum domi remanentium Minister dicebatur Augustinus. Quae vicaria potestas eo grata illi erat, quod ipsam in sui detrimentum exercebat continuo: nam siquod sudarium, vel simile quidpiam Superior vetuerat nominatum, ne ab se abalienaret; occasione Ministerii, facultatem sibi benignus impertiebatur, ea cuncta donandi, quae supervacanea vocabatur.

Ab exacto Magisterii munere ad evangelicos sudores in Mexicano Divi Gregorii Collegio destinatur; in quo ad Christianam, et civilem vitam, Sociorum opera, erudiebantur, qui cum sanguine linguam traxerant a priscis tanti Imperii possessoribus. Nihil distulit vernaculo ipsorum addiscendo sermoni, venusto in primis, atque eleganti, dare operam: et brevi quidem tempore is inventus est, qui et confitentibus praeberere posset aures, et Mexicane Orator eloquens libenter audiretur. Incredibili fuit amore in miseros illos indigenas, quos omni juvandos ope, nec in eo ministerio labori parcendum, ab initio sibi constituit. Cum semel consederat illos auditurus in poenitentiae tribunali, nunquam inde surgebat, dum ullus adhuc esset, qui suo vellet uti ministerio. Confluentibus egenis (quo certe nomine, quotquot fere vivunt ex ea gente, jure appellaveris) octavo quoque die frugi prandium ad Collegii januam distribuatur: quod distribuendi officium sibi exoravit

